

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vita Venerabilis Arnesti, (vulgò Ernesti) Primi Archiepiscopi Pragensis

Balbín, Bohuslav

Pragæ, 1664

De Virtutibus & Sanctimonia Ven. Arnestiex vetustis & recentibus
Scriptoribus Testimonia proferuntur. Caput XVIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42763

De Virtutibus & Sanctimonia VEN. Arnesti ex vetustis & recentibus Scriptoribus Testimonia pro- feruntur.

CAPUT XVIII.

JAm pridem testatus sum, atque etiam nunc confessor, ad *Arnesti* virtutes ac sanctimoniam probandam, nihil me, nisi privatam ac meam historiam & auctoritatem, adferre, ideoque nullam majorem fidem exigere, quam eam, quæ humana narrationi, & historico non indiligenti debetur. Hic igitur *Elogia* quædam adferam, jam antè magnis Censoribus Virisque probata, quibus *Arnesti* vitam, & virtutes vetustissimi novique Scriptores ornârunt.

Venerabilis titulus à tota Antiquitate, & à Cæsaribus *Carolo, Wenceslao, Sigismundo, &c.* *Arnesto* tributus, magnam, ex usu illius sæculi, de ejus sanctimonia existimationem ostendit. Neque facile *Arnesti* nomen post mortem, nisi *Venerabilis* addatur, aliudve simile, videbis. *Venerabilem Patrem* vitæ Scriptor appellat: *Sigismundus Cæsar, beata memoria Virum; & qui instinctu Spiritus sancti Cænobium Glacense fundavit; quod ante Sigismundum* ipsdem propè verbis scripserat *Carolus Imperator.*

Venerabilis Arnesti virtutem, honores etiam, ac summus, ad quem postulatus est, Pontificatus, affirmant: *Communis enim, ait manuscriptus Codex, Domini Pape, Cardinalium, & aliorum Prælatorum, Cleri & Populi assertio proclamabat, non habere Alemanniam, imò totam Ecclesiam DEI, talem Prælatum, qui observa-*

Ccc

res

*Arnesti in
Antiquitate
auctoritas.*

I.
*Carolus IV.
Archiv. n. 45.
Wencesl. n. 20.
Sigism. n. 22.
Conc. Basileen.
n. 1. & n. 8.
M. S. Vita.
A. n. 36. n. 22.
n. 20.*

II.
M. S. Vita.

388 DE VITA VENERABILIS ARNESTI LIB. IV.
ret legem Excelsi. Verba hæc sunt Scriptoris eorum temporum,
qui *Arnestum* familiariter noverat.

III. *Rudolfus* Episcopus Lavantiniensis, Sanctæ Sedis Apostolicæ
per Bohemiæ & Poloniæ Regna, ac Alemanniæ partes, Legatus
(hoc enim titulo utebatur, ut in antiquis litteris vidi) magnum
pondus authoritatis *Arnesto* visus est addidisse; cum oleum ex ejus
sepulchro fluens, ut antè ostendi, inter *Sanctorum Reliquias*, quas
publicè populus colit, jussit servari; idque sapius litteris A. 1468
datis ad Glacenses, declaravit.

In Archivo
Glacensi litte-
ra complures
M. S.

Chronicon Gla-
cense M. S.
A. 1468.

IV. Sed & sepulchri singularis honor optimo Præsuli venera-
tionem conciliat: nam, velut aliorum per Orbem Sanctorum tu-
muli, cratibus & cancellis ferreis sepulchrum ejus munitur, pan-
nòque rubro incingitur, certisque per annum diebus, Divæ Vir-
gini consecratis, sericeo quodam velo injecto (id enim vetus
Rubrica Templi admonet) ornatur; prorsus eâ ratione, quâ *San-
ctorum Patronorum* in Ecclesia Pragensi corpora videmus ornari.

V. Veteres Ecclesiæ Glacensis Libri *Beatum* semper *Arnestum*
appellant. Vidi olim, legique ipse Cærimonias in Ascensione
Domini, ubi ad *Beati Ernesti* sepulchrum *Collectam* quandam, ut
vocant, recitari oportere annotat Liber.

VI. *Sancti* etiam Nomen lapideus Templi Glacensis fornix
(A. 1512. structus) *Arnesto* tribuit, quod ante me plures ani-
madverterunt, monueruntque apponendum: Clypeus est, qui
Campum habet coloris nigri, per quem tractus aureus ducitur;
insigne scilicet Archiepiscopatus Pragensis; in superiore parte
Annus 1364. quo ipso *Arnestus* obierat; in ipso clypeo hæc
verba inferiùs leguntur: OBIIIT S. A. quod omnes, *Obijt Sanctus
Arnestus*, unà mecum, qui videre, legerunt.

VII. Est Pagus ad Glacium situs, *Schwedeldorff* nomine (vetus
VEN. *Arnesti* ditio) in ejus Pagi Templo vetustissimum Altare
visitur, quod *Arnestum* in Imagine, cum cæteris *Bohemia Patronis*,
stantem repræsentat (monuit me ea de re R. P. *Balthasar Mor-
holtz S. I.* vir maximus natu, qui eam Parochiam annis propè
triginta curarat) vidi, & Imaginem spectavi nuper; néve dubi-
tari

Arnestus in
altari depi-
ctus unà cum
pluribus Sã-
ctis visitur.

tari posset, adjecit Antiquitas grandibus litteris: *Sanctus Ernestus*. Isque eo prorsus modo, quo in sepulchro ex marmore excisus, *Pedium Archiepiscopale*, aliâque ornamenta sustinet. Cùm quærerem, unde illud *Altare* in Pagum venisset? respondere, qui meminerant, atque ipse *R. P. Balthasar*: ex Glacensi Templo translatum; in *Sacello S. Anna* olim Glacij stetit, cùmque novum *Altare* pretiosus erectum esset, hoc vetus, *Pago Schwedendorff* donatum, agente finè dubio tacitis vijs Providentiâ divinâ, ut in ditione quondam sua coleretur *Arnestus*.

Indicium aliquod veteris hujus in Antiquitate venerationis manuscriptum *Chronicon* præbet, in quo *Michaël* Præpositus vitam *Arnesti Legendam* vocat, quod nisi Sanctis & Beatis sæculum illud non tribuebat; idque *Michaël* in litteris ad Nuntium Apostolicum scriptis expressit.

Sed & in *Chronico* eodem *Beatus Arnestus* appellatus legitur, ut supra vidimus.

Hagek, Bohemiæ princeps Historicus, Canonicus Ecclesiæ Boleslaviensis, Elogium quod *Arnesto* scripserat, claudit in hunc modum: *A 1384. ultimâ Junij, Venerabilis D. Arnestus Archiep. Prag. febribus excruciatu, moritur; Vir dilectus DEO & hominibus, cujus memoria in benedictione est. Sepultus est venerabilis & sanctus Pater, in eodem Templo Glacy ante Altare majus, & anima illius, in fide Christianâ credimus, cum DEO in ejus aterna gloria requiescit.* Magnum testimonium ab Historico minimis maximisque probato, & approbato.

Non igitur mirum, ob *Arnesti* memoriam quàm plurimos Glacij olim, hodièque *Ernestos* appellari. Legi in Manuscriptis Glacensium Civium plurima nomina, plurimòsque *Ernestos* invèni. Vicina quoque Nobilitas, non indecorum putavit sequi; plurimique nobiles Viri, *Panvicij* præcipuè (stirps Equitum per vetusta, è Bohemia in Comitatum Glacensem traducta) hoc nomine gaudent.

Joannes Dubravius Episcopus Olomucensis, nihil de Sanctitate, sed de Virtutibus *Arnesti* plurima scripsit: *Paulo post obiit*

VIII.

Chron. Glacense M. 8.

IX.

X.

Nota

Nota

XI.

A. 1384.

XII.

L. 22. hujus. Bohem.

Archiepiscopus Arnestus, similiter officio suo optime functus, &c. multa ejus pia opera memorantur, &c.

XIII. *Georgius Bertholdus Pontanus*, S. Metropolitanæ Ecclesiæ Pragensis Præpositus, Officialis, & Vicarius Generalis, de Statu-
Prefat. Statuta Ernesti ad Nunc. Apost. Ioannem Ferrerium, tis Ernesti loquens, ait, esse digna tanto Præsule, eúmque Zelo-
sum, & Beatissima Virgini MARIE valde devotum Archiepi-
scopum vocat.

XIV. *Idem Bertholdus* in Catalogo Præfulum Pragensium: *Erne-*
In Bohem. Pia. *stus*, inquit, *Ernesti filius, vir multis nominibus commendatus, à Ca-*
pitulo Pragensi unanimiter eligitur, &c. Vir fuit exemplaris vita,
pius à se incipiens, quæ in alijs desiderabat.

XV. *Martinus Cuthenus* in Notis ad *Aneam Sylvium C. 33.*
Arnestus moritur I. Archiepiscopus, qui composuit notum illum Can-
tum: S. Wenceslæ, &c. In ejus locum ascendit Ioannes, &c. Hi
duo Archiepiscopi DEVM timentes, pijs & præclari viri fuerunt.

XVI. *Lupacius* in Calendario historico: *Ernestus vir munificus,*
& magna gravitatis, pius, honestus, probusq.

XVII. *Daniel Adamus Weleslavinus*, itidem in Calendario historico
 30. Junij: *Obijt ex febribus Raudnicz Arnestus, Arnesti Equitis de*
Pardubicz, Capitanei Comitatus Glacensis filius, qui medium Equum
in armis suis gerebat, &c. Vir fuit DEVM timens, pius, & omni

XVIII. *hono- re dignus, &c. Hos tres postremos Scriptores, etli à fide &*
religione nostra, ut tum erant tempora, alienos adduxi, ut quan-
ta in autoritate virtutis Arnestus semper fuerit, cognosci possit.
Salutem ex inimicis, aliquando etiam veritatem, petere licet.

Venerabilis Pater *Albertus Chanowsky S. I.* vir Apostolicus,
 ut ejus nuper edita vita demonstrat, in libro, cui titulus est: *Ve-*
Vestig. Bohem. Pia, C. 3. *stigium Bohemia Pia*, inter Sanctos Bohemiæ Ernestum quoque
 numeravit: *duum generum Sanctos*, inquit, *Bohemia colit: alios*
extra Patriam natos, quales Vitus & Sigismundus; alios domi-
nos, quales Wenceslaus, Adalbertus Procopius, &c. Ludmilla, Er-
nestus, &c. Videatur P. Ioannes Tonner S. I. Notis in C. 3. ejus
libri, qui adjecit: Ernestum Glacij coli ut Sanctum; eidem do-
narum offerri solere & vota fieri, & in pariete vetusto ei Sancti no-
men tribui.

R. P.

R. P. Georgius Crugerius S. J. patriæ historiæ excelendæ natus, ejusque scientissimus vir, in *Pulveribus Sacris* (quo libro omnem Bohemæ Pietatis & Antiquitatis gloriam complectetur; atque utinam hoc tam egregio diligentia suæ partu citò nos beet!) is, inquam, in *Pulveribus Sacris* 30. Junij sic loquitur: A.D. 1364. 30. Junij, animam planè sanctam Creatori suo reddidit, Raudnicensi in Arce, Ernestus primus, Pragensium Archiepiscopus. Vir fuit Nobilitate veterrimâ, Litteris ac Sapientiâ magnus, & quod in Ecclesiasticis est perquam eximium, vitæ Sanctimoniâ etiam maximus, &c.

XIX.

Venerabilis Pater (hunc enim titulum Opera ejus posthuma, Antuerpiæ edita, præferunt.) Eusebius Nierembergus, virtutibus suis Hispaniæ, scriptis verò cœlestibus Orbi universo notissimus, in pulcherrimo, doctissimoque libro, cui titulum inscripsit *Exceptiones Concilij Tridentini*, deinde in *Dissertationibus Epistolicis*, Epist. 13. ad Reverendiss. & Religiosiss. Patrem M. F. Gasparem Catalan ex Ordine Prædicatorio, designatum Episcopum Ilerdæ, in Arnesti nostri autoritate multum, ad Immaculatam DEI Matris Conceptionem probandam, reponit, eumque miris laudibus celebrat: In hoc, inquit, senescenti Mundo, placuit Altissimo gloriam suæ Matris novam (ô Vaticinium!) semper splendescere, atq; à seculo in seculum splendidius innovari. Post hæc adducit Nierembergus Arnesti nostri de Immaculata Virginis Conceptione sententiam, ostenditque ab omni sæculo Christiano spiritualem quandam Sanctorum generationem descendere, quæ piissimam hanc sententiam docuerit, ac defenderit. Magna certè VEN. Arnesti laus ab Nierembergio profecta, in genealogia sanctissimorum & doctissimorum hominum censerit. Neque id fati; adductis enim Arnesti sententijs: hucusq; inquit, venerandus ille Antistes, ubi mirificè Conceptionem Immaculatam profitetur & explicat, plurimam præstans lucem intelligendis alijs Doctoribus. Et iterum: Patres Societatis nostræ in Bohemia, quasi effosso thesauro, ditârunt doctos & devotos, manifestum facientes opusculum Arnesti Pragensis de Prærogativis Virginis, &c. Hoc testimonium tantò magis est

XX.

A. 1635. f. 239.

Testimoniū R. P. Eusebij Nierembergij de Arnesto.

Mariale Arnesti C. 5. C. 13. & C. 150. f. 239. ult.

faciendum, quantò Authoris veneratio major habita fuit, quem Be-
rissima Virgo, iracunda semel visa, ad perpetuam pietatem convertit;
ob quam meruit primus esse Archiepiscopus Praga, verbisq; & ope-
ribus potens, egregiam apud omnes famam adeptus, &c.

Ad extremum: hac verba sunt (ait Nierembergicus) Vene-
rabilis Arnesti, quibus ipse suum obsegnavit opusculum, quoniam me
ad devotionem permovit devotus Arnestus. Ita Eusebius; cujus
viri magni magna apud me autoritas est, & apud bonos omnes
esse debet.

Mira DEI providentia in re- bus Arnesti conservandis, deque mira- bili earum, temporibus nostris, inventione.

CAPUT XIX.

INter alias felicitates, quibus Imperia Regum optimorum
consignari solent, historiarum nominant: thesauros inventos.
Nam in Regibus, Regnorumq; summis, non una Virtus
Prudentia, ceteraq; regnorum artes, sed felicitas etiam spe-
ctatur. Affectavit eam gloria Nero sanguinarius, & ab Orato-
ribus eo nomine laudatus est, repertis in Africa thesauris; sed irri-
dente fortuna, subitoque falsos thesauros in carbones vertente.
Antea quoque Pompejus Magnus felicior, qui duo millia pocu-
lorum ex auro & gemma, quam Onychem vocant, invenerat.
Apud Christianos in honore semper erunt Constantini Magni, ac
deinde Heraclij tempora, divina Crucis inventione, & à barbaris
receptione, nobilitata; atque, ut plura hujusmodi omitam, sub
Philippis & Carolis, felici Columbi auspicio, Carolinus orbis re-
pertus,

Vide Thesaurum
Zwingeri de
Thesauris.

Tacit. lib. 16.
Annal. init.
Lipsius lib. 1. 3.
Appianus in
Mithridatico.